

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

111. Quis concupierat sæpius habere copulam cum matre, & filia,
quævisit à me, an teneatur istam circumstantiam in confessione aperire?
Et notatur, consanguinitatem ab affinitate, & gradum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

dub 6. n. 274. vbi sic ait: Nihilominus quamuis quædæ de reuerentia graduum in recta linea, & transfuersali in consanguinitate inter se, & in affinitate inter se probabilis existimem; non videtur improbabile consanguinitatis gradus inter se & affinitatis inter se non distingui specie; atque adeo peccatum cum consanguineo in vno, aut altero gradu esse eiusdem speciei, quamuis sit notabiliter maior malitia inter propinquiores, quam inter minus propinquos. Vnde non desunt teste Corduba q. 2. lib. 1. quæst. ... qui existimant gradus consanguinitatis non esse necessario inter se distinguendos, & explicandos in confessione, sicut nec gradus affinitatis inter se; quin sufficiat penitentem dicere se cognouisse personam consanguineam non declarando gradum consanguinitatis, aut affinem, non declarando gradum affinitatis, quod alij vel verum, vel probabile docent. Legatur Diana, qui ita probabiliter sentientes affert plures 1. part. 17. resol. 31. inter quos Hurtado, qui putat in eadem linea omnia esse eiusdem speciei. Imò Caietanus etiam in diuersa linea 2. 2. q. 154. art. 9. quem & alios refert Diana non solum ibi part. 1. tract. 4. resol. 67. & p. 4. tract. 4. resol. 234. & p. 5. tract. 14. resol. 57. Hucusque Dicastillus.

5. Remanet itaque satis probabilis nostra sententia, quam iterum hic confirmare volui ad compescendam audaciam quorundam Religiosi, qui his diebus vocant hanc sententiam latam & improbabilem; O lepidum caput! Non desinat tamen hic adnotare, Dicastill. vbi supr. num. 275. docere, diuerso modo violari pietatem cognatorum occidendo quam fornicando, intelligendum etiam est in facilegijs: diuerso enim modo violatur Religio fornicando cum virgine sacra Deo, quam percutiendo illam. Quamuis enim oppositum videatur docere S. Th. 2. 2. q. 99. art. 3. ad 2. docens eandem esse speciem, virginem sacram percutere, aut fornicari cum illa; ibi tamen distinguit species sacrilegij, vt alia sit in res sacras, alia in locum, alia in personas, sed vt rectè interpretatur Vasquez, ea diuisio non est in species infimas, sed in subalternas: In quo Vasq. etiam ipse num. 19. sui memor (nisi fortè alij id notauerint in postumo libro) notat se retractare doctrinam quam tradidit tom. 1. in 3. part. disput. 98. cap. 4. & merito quidem, quia alio modo seruatur reuerentia personæ sacræ seruando illius castitatem, non vitando illam, quam seruando illius sanitatem, & vitam, non percutiendo, sicut locus etiam sacer alio modo violatur furto, aut extrahendo hominem à loco sacro (quæ duo non putat Vasquez differre) & alio modo violatur effusione seminis, aut sanguinis. Hæc Dicastillus.

RESOL. CX.

An gradus cuiuslibet inter se affinitatis, vel consanguinitatis sint in confessione distinguendi? Vel an sufficiat, si penitens dicat se personam consanguineam cognouisse, non declarando gradus consanguinitatis; & se personam affinem cognouisse non declarando gradum affinitatis? Et an consanguinitas sit distinguenda in confessione ab affinitate? Ex part. 4. tractat. 4. & Misc. Refol. 234.

DE hac re alibi actum est, nunc tamen tantum adducam verba Gasparis Hurtado de Sacram. disp. 9. de penit. difficult. 4. §. Quid sic asserunt. Difficile existimamus, gradus ipsos consanguinitatis inter se, & gradus affinitatis inter se esse

necessario distinguendos, quia difficile est, gradus ipsos consanguinitatis inter se, vt pote inter se eiusdem speciei, & gradus affinitatis inter se, vt pote inter se eiusdem speciei, addere malitiam distinctam secundum speciem, quamuis intra eandem speciem addant notabiliter maiorem illi, qui sunt propinquiores, ob quod non desunt (vt Corduba quæst. 2. refert) qui existimant, gradus consanguinitatis non esse inter se necessario distinguendos, & explicandos, neque gradus affinitatis inter se, sed sufficere, si penitens dicat, se personam consanguineam cognouisse, non declarando gradus consanguinitatis, & se personam affinem cognouisse, non declarando gradum affinitatis. Ita Hurtado, & ante illum Caietanus in 2. 2. quæst. 154. art. 9. plus addens, & tenens, consanguinitatem non esse distinguendam ab affinitate, quia malitia incestus, quam consanguinitas addit, est eiusdem speciei cum malitia, quam addit affinitas; licet quoad vtrumque negetur à Nauarro in manual. cap. 16. numero 3. vbi tenet, in confessione consanguinitatem esse necessario distinguendam ab affinitate, sicut & gradus cuiuscumque inter se.

Sup. hoc in Ref. præterita §. Er rursus, & in Ref. seq. §. Nota etiam.

RESOL. CXI.

Quis concupierat sapius habere copulam cum matre, & filia, quæsiuit à me, an teneatur istam circumstantiam in confessione aperire? Et notatur consanguinitatem ab affinitate, & gradum affinitatis, & consanguinitatis non differre specie; ideo hoc non est necessarium explicare in confessione. Ex part. 10. tit. 15. & Misc. 5. Ref. 13.

1. Respondi negatiuè, & quod desiderans luxuriari cum duabus fœminis, quarum vna est mater, & altera eius filia non consanguineæ, aut affines concupiscenti non addat circumstantiam specialem, quia si adderetur, maxime ex incestu, sed hoc verum non est, quia peccatum incestus contrahitur solum quando quis concupiuit, vel copulam habet cum muliere iam ante sibi consanguinea, vel affine, supponit enim parentelam inter peccantes, ex qua denominatur incestus desiderium, vel copula, cum debeat causa præcedere suum effectum, parentela enim est causa, cur peccatum dicatur incestus. Quare cū iste desiderans luxuriari cum illis duabus fœminis inter se sanguine coniunctis in primo gradu, non sit illis cognatus, nullatenus incestum mentale neque externum cum illis primo committere, ita in terminis docet Bordonus in decisionibus Miscellaneis, decisione 109.

2. Nota etiam obiter id, quod probabiliter olim docui gradus affinitatis, & consanguinitatis inter se non differre specie, quod præter Doctores alibi adductos tenet me nouissimè citato Martinus de San Ioseph in Monita Confessariorum, tom. 1. lib. 1. tract. 10. de penitentia, numero 10. & 11. vbi sic ait. [La consanguinidad, y afinidad, es muy probable que no son diuersas especies porque en ambas es vna la causa de la prohibicion y assi en el versiculo que declara, quando dirimen si sit affinis por la afinidad entiendo tambien la consanguinidad.]

Sup. hoc in Ref. præterita, prope finem, vers. plus addens, & in alio §. eius annot.

3. Los grados de consanguinidad y afinidad no difieren en especie entre si, y assi no es necesario declarar en la confession el grado de parentesco que ay con la persona que se conocio carnalmente, porque todos los grados son de vna misma especie in genere moris: y assi aunque es mas grave

Sup. hoc sup. in Ref. 107 & in omnibus alijs eius primæ not.

el incesto con la madre que con la hermana, o sobrina no muda especie sino solamente agrava, porque todos estos grados se oponen a la virtud de la piedad solamente, y cumplira el penitente con diez. Conectio incesto tantas vezes. Sigo esta opinion por facilitar la disculpa que ay en confessar estas materias, y por mirar por la fama del proximo. Ita ille.

4. Et hanc sententiam esse probabilem, & in praxi tutam tradidit me citato Trullench. in Decalog. tom. 2. lib. 6. cap. 1. dub. 8. §. 1. numero 2. & etiam me citato Leandrus de Sacrament. tom. 1. tractat. 5. disputat. 8. tit. 3. quest. 76. numero 837. licet ipsi contrariam sententiam tanquam probabilem sequantur, quod etiam nouissime sequitur Rocafull in Praxi Theolog. Moral. tom. 2. lib. 4. part. 4. cap. 6. num. 70. Sed nostram sententiam post hac scripta inveni me citato tenere etiam Doctum Patrem Thomam Tamburinum agentem de confessione lib. 2. cap. 7. §. 7. num. 48. ubi ait. Dico probabile esse nec consanguinitatem ab affinitate, nec vnum gradum ex his differre specie ab aliis. Vnde licet sine dubio grauius sit contra vnum gradum delinquere, v. g. contra primum cum matre, quam contra alium v. g. cum consobrina, tamen quia non mutatur species, puto non esse ea speciatim ex necessitate patefacienda. Ratio est, quia in omnibus his vna specie deformitas est (licet modo leuior, modo grauior) nempe contra reuerentiam debitam coniunctis, quod autem id oriatur interdum ex ipsa natura, vt in primo consanguinitatis gradu, & per alios etiam in secundo, interdum vero ex precepto Ecclesie, vt in caeteris, & maxime in gradibus affinitatis, nihil specie diuersum ex hoc necessariò infertur: nam preceptum Superioris cum aliquod precipit, ponit materiam preceptam in ea specie virtutis, ratione cuius illud precipit, nunc autem Ecclesia abstinere ab illis congressibus precipit propter eandem reuerentiam coniunctis debitam. Quod deinde gradus ipsi non mutant speciem, inde probatur, quia hi nihil aliud inferunt nisi maiorem, vel minorem coniunctionem, magis autem, & minus non variant speciem etiam in hac re nostra morali, nisi aliunde probetur esse contra particularem virtutem, vel particulariter contra diuersum recte rationis dictamen. Id quod hic quamuis multi probabiliter inuenite, fatagant, nihilominus alij probabiliter item non inueniri posse contendunt. Ita ille.

RESOL. CXII.

An si quis commisit fornicationem, sufficiat, si dicat, in confessione, commisi graue peccatum in materia castitatis cum soluta? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 87. alius 88.

Sip hoc n
Ref. seq. si
gnanter a §.
Interim.

§. 1. **H**æc questio ponitur pro illis, qui tenent circumstantias aggravantes non esse in confessione aperiendas, & illam apud neminem inueni, nisi nouissime apud Turrianum de penit. q. 9. art. 2. disp. 29. dub. 2. ad arg. 5. ubi obseruat, quod recentiores aliqui censent probabile, talem modum confitendi sufficere, per se loquendo, licet penitens commiserit fornicationem. Et ipse hanc sententiam probabilem etiam putat, nam & contrariam, quam tenet, probabiliorem tantum vocat. Sed an sit verè talis, aliis iudicandum relinquo, communis enim vsus fidelium est in contrarium.

RESOL. CXIII.

An copulam fuisse consummatam sic explicandam in confessione? Id est, an sufficiat in confessione explicare peccatum graue contra castitatem habitum cum soluta, &c. non explicata copula consummata? Ex quo deducitur, an etiam si quis consilio suo directè induxerit aliquem ad fornicandum, satisfaciat, si postea in confessione dicat, induxi meo consilio aliquem ad graue peccatum contra castitatem cum soluta, &c. Ex part. 1. tr. 5. & Misc. 5. Ref. 48.

§. 1. **V**idetur quod non, & hanc sententiam tantum probabilem admittit doctus Pater Hieronymus Ferratinus in suis disputationibus de scandalo, & correct. fratrum disput. 1. quest. 27. num. 40. ubi sic ait; Quæ super sunt non leues difficultates. Prima est: An si quis suo consilio directè induxerit aliquem ad fornicationem, satisfaciat, si postea in confessione dicat: Induxi meo consilio aliquem ad graue peccatum contra castitatem cum soluta, &c. sed quia hæc questio spectat potius ad modum confitendi, & alioqui valde est grauis, ac difficilis, non est huius loci, nec ita leuiter examinanda.

2. Interim respondeo breuiter, id specialiter pendere ex illa altera questio, vtrum scilicet ille, qui fornicatus est, satisfaciat simili confessione sui peccati, dicendo nimirum, se contra castitatem commisisse graue peccatum cum soluta. Id enim si concedatur sufficere, sufficiat etiam sine dubio in primo hoc casu directè inductionis ad fornicationem.

3. Diana tract. de Sacramentis resolut. 88. citat Turrianum de penit. quest. 9. art. 2. disp. 29. dub. 2. ad arg. 5. Eumque ait, obseruasse, quod aliqui recentiores censent probabile, talem modum confitendi sufficere, per se loquendo, licet penitens commiserit fornicationem, & ipsum etiam hanc opinionem existimare probabilem, cum contrariam, & propriam probabiliorem tantum vocet.

4. Vnde ego etiam probabilem illam reputo. Ideoque probabile quoque existimo, quod sufficiat si ille qui per suum consilium cooperatus est directè ad eam fornicationem, confiteatur ita peccatum scandali, dicendo se suo consilio aliquem induxisse ad peccatum graue contra castitatem cum soluta. Ita ille.

5. Sed ego hanc sententiam olim impugnaui, & nunc iterum impugno; neque audeo tanquam probabilem admittere, per ea, quæ adduxit Dicalulus de Sacrament. tom. 2. tract. 8. disp. 9. dub. 8. num. 456. ibi sic asserit: Disputatores aliqui publice olim me audiente, defenderunt in Complutensi Vniuersitate non sine multorum admiratione (potius dixissent scandalo) satis, esse si quis fornicatus fuit, dicat in confessione, peccavi graue contra castitatem cum soluta, non explicata copula etiam si fuerit sequuta. Hos autem Theologos (si hoc nomine digni sunt) vix alioquin satis obseruantes Religiosi ordinis) bene perstrinxerunt Doctores alij, inter quos noster Turrianus, qui postea eorum suppresso nomine illos retulit in suo tractatu de Penit. disp. 29. dub. 2. ad 5. Preceptum illorum fundamentum erat, quod tactus, & oscula essent contra eandem virtutem castitatis cum copula, & non distingueretur eorum malitia specie à malitia culpæ.

6. Quicquid tamen illi effutuerint, asserendum omninò est tanquam verissimum, & communi Doctorum sensu firmatum, explicari debere copulam: nec sufficere si tantum in confessione dicatur, peccavi graue contra castitatem cum soluta, quia per illum modum confitendi non explicatur species, adeoque nec indiuiduum peccati, quantum sufficit ad dandum notitiam